

Svend Thulesen skrivar

Útróðrarstevna — fiskivinnuting og hvat so?

Tað er møgult, at núverandi skipan við, at flest øll virkir eru limir í Føroya Fiskasølu má broytast, skrivar Svend Thulesen, stjóri, m.a. í hesi greinini.

Nú 1985 er at enda komið og eitt nýtt ár er fyr framman, er ikki óvanligt at seta seg niður og hugsa um farna árið og árið komandi.

Tað var í november 1985 hildin útróðrarstevna í Klaksvík og fiskivinnuting í Tórshavn, har nógv mál vóru umrødd, og ein kemur tá at hugsa »og hvat so?« Hava vit bert nýtt hesar dagar til at hoyra, hvat fram varð borið ella hevur tað, ið sagt varð, gjørt, at stig verða tikin til at gera nakað fyrri at broyta viðurskiptini til tað betra. Eg skal í tí fylgjandi lova mær at triva eitt sindur í tað, sum fram var borið og annað, sum hevur við hesi mál at gera.

Útróðurin!

Á Útróðrarstevnuni í Klaksvík var tað, sum rimuligt er, viðurskiptini hjá útróðrarflotanum, sum vóru til viðgerðar. Semja var um, at nógvir trupulleikar vóru og at arbeiðast mátti fram imóti at tryggja útróðurin framvir bæði hvat veidu og fiskaprisi viðvíkur.

Tað er greitt, at ein í framtíðini má góðtaka, at

útróðrarflotin frá fyrr at landa allan fisk, ið var viðgjørdur í Føroyum, nú bert landar gott 25% av fiskinum í Føroyum. Tað at nógv onnur skip veida undir Føroyum hevur ofta gjørt tað trongligt á Føroyaleiðini, og útróðrarbátar hava í vissan mun fílt seg trongdar burtur av egnum leiðum. Tað má sjálvandi ikki ganga so, at útróðurin má halda uppat, og tí mugu tiltøk verða sett í verk, sum tryggja útróðrarbátunum at kunna halda áfram.

Prísásetingin

Vit mugu framvegis hava útróðrarfisk, og tað nógv-an, tí tað vil av natúrligum orsøkum verða tann besti fiskurin, sum best úrslit kunnu fáast burtur úr. Ið hvussu er átti tað at verið tann besti fiskurin, av tí at landað verður hvønn dag, men tað má tianverri sigast, at tað langt frá er so, tí hann er ikki nóg væl viðfarin.

Ein spyr so, hvi man tað vera so, og er svarið sera einfalt, tí hvi skulu menn gera sær ómak, tá teir ikki fáa meira fyrri góðan fisk enn aðrir fáa fyrri vónaligan fisk. Í øðr-

um londum verður fiskurin goldin eftir góðsku, og vit eiga tí at koma fram til ein annan máta at áseta prisin uppá, so at tann, ið ger sær ómak fær tað afturgoldið, meðan tann líkasæli einki fær. Fyrst tá vænti eg, at útróðrarmaðurin fær ta løn og virðing, hann hevur uppi-borið.

Fiskivinnutingið

Á Fiskivinnutinginum í Tórshavn var tað vørmenning, ið var til viðgerðar, og her var tosað um menning í sovel framleiðslu- sum sölulíðnum og vist á ymsar nýggjar leiðir. Summar leiðir vóru revolutionerandi og ber neyvan til at broyta samfelag okkara so radikalt, sum skotið var upp. Tó eitt stóð okkum klárt, at nýggjar leiðir mugu gangast.

Vit mugu siggja í eyguni, at vit ikki kunnu rokna við størri nøgdum enn hesi seinastu árin, og kanska summi ár verða minni nøgdur at koma uppá land. Skulu vit fáa eitt ríkari samfelag má meira fáast burtur úr tí, sum er. Tað vil við øðrum orðum siga, at vit

mugu gera tað betur enn higartil.

Vørmenning

Tað mest umtalaða var vørmenning og var nógv tosað um at ofra meira uppá hetta. Stórar peningahæddir vóru nevndar og serliga var funnist at, at Føroya Fiskasøla ikki brúkti meira pengar uppá hetta.

Tað skal sjálvandi gerast eitt kanningararbeiði og eitt menningararbeiði, men tað er samstundis ein fortreyt, at limirnir eru við upná at ofra pengarnar, og tað er langt frá so. Tað verður ikki sagt beinleiðis, men kemur fram, tá tosað verður um avrokningar-

prisin uppá vørurnar. Nevnt var at seta fleiri prosent av til hetta endamál.

Lat okkum til dømis siga, at vit nýta 4%, sum so merkir, at framleiðarin fær kr. 1,40 minni í avrokning fyrri 5 lbs hýsufiak. Tá so onkrum stendur í boði at selja uttan fyrri Føroya Fiskasølu og harvið spara kr. 1,40, so er tað nokk so freistandi at taka av. Skal verulig vørmenning fara fram, mugu allir vera við í tí, og má hugsast um vinning uppá longri sikt, og ikki sum ofta nú, bert at hugsa um løtuvinning.

Býta fiskin

Eitt annað er, at um nú

verður funnið fram til okkurt nýtt, hvør skal so gera tað. Ikki ber til, at allir gera tað, og hvør skal so veljast út. Sjálvdráttarmentaliteturin liggur djúpt í okkum, og er tað kanska ein orsök til, at vit eru komnir so stutt.

Vit mugu gevast við bert at tosa um broytingar, men heldur seta okkum saman og veruliga royna at finna útav, um tað uppá nakran máta ber til at býta fiskin uppá ein annan máta millum virkir, so meira hevði fingist burtur úr uttan at tað av teirri orsök gekk útyvir arbeiðspláss sum so. Tað má bera til at fáa eitt betri úrslit við at minka um fiskasløg, ið verða viðgjørð á hvørjum virki, og so í staðin gera meira burtur úr teimum.

Sølan og Fiskasølan

Sjálvandi má menning í framleiðsluni fylgjast upp av menning í sölulíðnum. Tað er møgult, at núverandi skipan við at flest øll virkir eru limir í Føroya Fiskasølu má broytast, men ein eigur ikki at gloyma, at tá Føroya Fiskasøla var stovnað, var tað bert fyrri at selja og tryggja marknaðin fyrri saltfisk og klippfisk. Síðan tá er framleiðslumynstrið broytt og meira og meira er bara heft uppí tað upprunaliga, og vil tað natúrligt koma fyrri, at ikki alt eydnast so væl, sum tað átti at gjørt. Tað er altíð ein vandi, tá nakað verður stórt, at sumt dettur niður imillum. Tað er tí neyðugt at fáa rættað uppá slíkt, og ber tað ikki

